

Stopy a pozůstatky

Vendula Alexandrovičová

Procházím výstavou Williama Kentridge, kde mne náhle zastaví video sledující jeho ruce a sešit. Uhel se dotýká papíru, zanechává stopy, pak je z části maže, a z toho, co zbylo, vzniká něco nového. Záznamovitě vyobrazuje různé scény, které se následně mění v objekty a pocity. Opakuje se to znovu a znovu, a já cítím nečekaný klid.

Volné asociace mě vedou k buddhistickým pískovým mandalám. Mniši hodiny tvoří detailní pískové obrazce, jen aby je poté kompletně smazali a svobodili se tak od lpění. Nic netrvá věčně.

Mandala učí oprostít se od výsledku tím, že ho zničí. Vzpomínka na něj však zůstává. Ani Kentridge své tahy nemaže úplně. Zůstávají viditelné pod novými vrstvami jako odkaz na minulé rozhodnutí. Díla mají svou vlastní historii. Kentridge sice upouští od konkrétní verze, ale historie zůstává z části stále na dohled.

Buddhistické mandaly jsou především duchovním cvičením; jejich smyslem není zobrazovat realitu, ale učit se skrze tvorbu samotnou. Kentridgovi se daří obojí: učit se skrze proces, nebát se chyb ani rozhodnutí, a zároveň vyobrazovat reálný život, kde rozhodnutí a historie nemizí, mají následky a leckdy nás pronásledují.

Možná, že onen pocit relaxace ve mně vyvolával právě tento proces tvorby a odvázání se od historie, jež zůstává viditelnou, ale netraumatizuje. V ateliéru chyba nezraňuje, vrství se a stává se součástí díla. Experiment je vítán. Opakuje se to znovu a znovu, a já cítím nečekaný klid.